

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

א' דר"ח טבת התשפ"ו
מפטיר ר'ני וְשָׁמַח (זכריה ב')

בס"ד

פרשת מקץ – חנוכה

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינה דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל

בפרשת מקץ 146 פסוקים = חמה ולבנה, סוף, פְּנִי, קום
וְהָיָה מִקֶּץ – כְּתָרְגוֹמוֹ מִסּוּף, וְכָל לְשׁוֹן 'קֶץ' סוּף הוּא. (פרש"י – מא א)
וְיִרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁמּוֹ לָחֶם. (מג לא)

וְיוֹסֵף אָמַר לְאֶשֶׁר עַל בֵּיתוֹ קוֹם רָדְף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשְׁגָּתָם וְאֶמְרָתָם אֲלֵהֶם לָקֹחַ שְׁלֶמֶתָם רָעָה תַּחַת טוֹבָה. (מד ד)

ראוי להוסיף מאכל אחד יותר מכל שבת – כתבו האחרונים דהמדקדקים נוהגים כשחל ראש חודש בחול עושים מאכל אחד יותר מכל הימים לכבוד ראש חודש וכשחל בשבת עושים מאכל אחד יותר ממה שנוהגים בכל השבתות כדי שיהיה ניכר כבוד של ראש חודש. (משנ"ב או"ח תיט ב)

בתום כל פרשה מפרשיות התורה רשמו בעלי המסורה את מספר הפסוקים שבפרשה. **מה הטעם** שבפרשת מקץ נכתב גם מספר התיבות שהינו 'אלפים כ"ה' 2025 תיבות? **להודיענו** שהשם **פּוֹטִיפָרֶע** נכתב בשתי תיבות **פּוֹטִי פָרֶע**, ולא במילה אחת.

עניין נוסף מצינו במספר התיבות 'אלפים כ"ה' – רמז לנר החנוכה. **מִצּוֹת חֲנוּכָּה** היא **נֵר אֵישׁ וּבֵיתוֹ**. (שבת כא:). **נֵר** בגימטריא מאתיים וחמישים, וסך שמונת הימים – שמונה פעמים **נֵר** עולה בדיוק אלפים. ואילו המספר כ"ה רומז לכ"ה בכסלו, יום ראשון של חנוכה. היות שפרשה זו חלה כמעט תמיד בימי החנוכה. (פניני הגר"א, בני יששכר)

אמרו חז"ל אם כל המועדים יהיו בטלים – חנוכה ופורים לא נבטלים. משל למה הדבר דומה? לאחד שנתנו בידו ממון כדי שילך ויעשה בו סחורה. הלך ועשה בו סחורה והרויח ממון הרבה משלו. לאחר ימים, אפילו יבואו ליטול ממנו מה שנתנו לו – מה שהרויח משלו לא יטול.

כך המועדים האמורים בתורה, בחגיגה נתנו להם לישראל שלא הקדימו זכויות משל עצמן, ואילו חנוכה ופורים בזכות מעשיהם נתנו להם לישראל, שחרפו נפשם על האמונה הטהורה בחנוכה, וברצון עצמם קבלו עליהם ברית התורה בפורים ולא כפו עליהם הר כגיגית. וכל זאת, בימי היותם נתונים ביד בוזזיהם ומשעבדיהם. אפילו יטלו מהם המועדים האחרים – חנוכה ופורים שזכו להם במעשיהם, לא יטלו מהם ולא יהיו נבטלים לעולם.

כשאתה מונה מבראשית עשרים וחמש תיבות, התיבה העשרים וחמש – **אִוֶּר**, רמז לנר חנוכה שהוא בכ"ה. וכשאתה מונה עשרים וחמש חניות במסעות בני ישראל במדבר – **וַיָּקֶנּוּ בַחֲשֻׁמְנָה** (במדבר לג). רמז לחשמונאים שנחו בכ"ה בכסלו. (התודעה)

מה שארז"ל כל המועדים בטלין חוץ מחנוכה ופורים לא שיתבטלו לגמרי וחלילה שיתבטל אפ' נקוד' א' מן התורה שהיא נצחית וכ"ש מועדי ה' אבל הכוונה כי היוונים שביטלו כל מועדי ה' לא ביטלו חנוכה ופורים לפי שלא הקפידו עליהם לבטלם אחר שאינם מן התורה וגם אינם מועדים גמורים שהרי מותרים הם בעשיית המלאכה. ועו"ל לא שיתבטלו המועדים עצמם חלילה אבל הטעם שלהם בטל שכל המועדים הן לזכר יצ"מ וכבר בטל מצרים ובטל שעבודם, אבל טעם מצות חנוכה ופורים אינם בטלים לעולם. שעדיין עומדים עלינו בכל דור ודור להשכיח אותנו מתורתנו כדרך שעשו היוונים בימי החנוכה האלו וכן בכל עת ובכל שעה חושבים עלינו שונאים מחשבת רשע להכחידנו מגוי כדרך שחשב עלינו המן הרשע אלא שהקב"ה מצילנו מידם. (ספר החיים – פרנסה וכלכלה ז'. לרבי חיים ב"ר בצלאל זלה"ה. אחיו של הגאון הצדיק המפורסם מהר"ל מפראג זצ"ל)

כל דיני חנוכה נאמרו למשה מסיני בפרשת זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַקִּדְשׁוֹ אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר ז פד). בר"ת: ז'רע א' מונים ת'קנו ח' נ'רות כ'הלכה ת'כפ ה'פתח מ'שמאל ז'מנה ב'שקיעת ח'מה ב'שיעור י'דוע ו'לגמור מ'זמור (פי' הלל) ה'מדליק מ'ברך ש'תים מ'זה א' ה'דליק ו'הוסיף מ'אורה א'סור ת'שמישי נ'שים ש'כנים י'דליקו א'ו י'שתתפו י'מים ש'מונה ר'צופים א'ותות ל'זכור. (עטרת זקנים – על שו"ע תרע"א בשם הגה"ה במחזור ספרד)

וְהָיָה מִקֶּץ שְׁנָתִים יָמִים וּפְרָעָה חֶלֶם וְהָיָה עֹמֵד עַל הַיָּאָר. (מא א)

וְהָיָה מִקֶּץ בגימטריא בא ח' נר, על כן קרא לימים האלה **חנוכה**, ר"ת ח' נרות ובחדש כסלו התחלתן. (בני יששכר כסלו טבת מאמר יג א)
וְהָיָה מִקֶּץ שְׁנָתִים יָמִים ר"ת וכאשר יוחנן הכהן היוונים מבית קדשינו צויה שנדליק נרות תמניא יומי משמאל ימין מזוזה יקבענה מדליק. ד"א יקבענה מצד ימין מהיצאה. וּפְרָעָה וחצר פתחיה רבים עושה הסדר. **חֶלֶם** חייב להדליק משתחשך. **וְהָיָה** ובעת הגיע נושאי התרמודאי. **עֹמֵד** עבר מצוות דליקה. **עַל הַיָּאָר** עליו להדליק הכל יחד אנשים ונשים ראויים. עוד וּפְרָעָה חֶלֶם וּפְרִישׁוֹ רְבוּתִינוּ ע"ה ח' לילות מדליקין.
חנוכה ר"ת חן ניתן וכבוד כהן האל. כמו"כ חן נטלו וכבוד כהני ה'. ד"א חן וכבוד נשאו כהני האל. (רבינו אפרים)

חידה בפרשה – היכן מצינו בפרשה רמז למאמר חז"ל (שבת לא). בְּשֻׁעָה שֶׁמִּקְנִיסִין אֶדָם לְדִין, אוֹמְרִים לוֹ: נִשְׁאֵת וְנִתְּתָה בְּאֻמוֹנָה?
תשובה – כתיב (מח יג) **עַל דָּבָר הַפֶּסֶף הַשֵּׁב בְּאֻמָּתֵהֶנּוּ** הוא הכסף הנכנס לכיסנו על ד' מקח וממכר, **בְּתַחֲלָה אֲנֵחֶנּוּ מוֹכְרִים** לדין בבי"ד של מעלה. (הגר"א)

שאלה – בְּשֻׁעָה שֶׁמִּקְנִיסִין אֶדָם לְדִין, אוֹמְרִים לוֹ: נִשְׁאֵת וְנִתְּתָה בְּאֻמוֹנָה. (שבת לא). כאן משמע שתחילת דינו הוא על **נִשְׁאֵת וְנִתְּתָה בְּאֻמוֹנָה**. ובמסכת קידושין משמע שתחילת דינו הינו על דברי תורה. דאמרו חז"ל (סנהדרין ז. - קידושין מ:). אֵין תַּחֲלִיל דִּינוֹ שֶׁל אֶדָם עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: **פּוֹטֶר מִים רְאִישִׁית מְדוֹן**. פרש"י – ליום הדין תחילת תביעות שעליו מפני מה לא עסקת בתורה. הפורק עול תורה **רְאִישִׁית מְדוֹן** הוא תחילת דינו ואין מים אלא תורה דכתיב (ישעיהו נה א') **הוֹי כָּל צִמָּא לִכּוֹ לִמִּים**.

תשובה – דרך העולם שני שותפין שיש להם עסק בשותפות אין א' רשאי לסחור בעצמו כ"א לצורך השותפות. כדאמרינן בעלמא השותפין שומרי שכר זה לזה ומה שעסק בטובתו שלא לטובת השותפות הרי זה אינו נאמן בשותפותו מיקרי וכן הנשמה והגוף יש להם שותפות. ואין הגוף רשאי לעסוק לעצמו יותר מעסק הנשמה. וזה כוונת הגמרא אומרים לו נִשְׁאֵת וְנִתְּתָה בְּאֻמוֹנָה פירוש אם קבעת עתים לתורה שלא עסקת לתאוות גופך יותר מהנשמה. (צל"ח שם)
א"נ דווקא לענין שאלה ששואלין לו על משא ומתן אבל מ"מ נפרעים ממנו תחלה על שלא קבע עתים לתורה. (תוס' קידושין מ:). א"נ **נִשְׁאֵת** שעות מן ח' שעות שהם חלק השינה, ומן ח' שעות שהם חלק מלאכה ומשא ומתן, וְנִתְּתָה בְּאֻמוֹנָה שהוספת אותם על ח' שעות של התורה שנקראת **אֻמוֹנָה**, כמו שאמרו רז"ל על פי (תהלים קיט ל) **דָּרָךְ אֻמוֹנָה בְּתוֹרָתִי**. (בניהו שבת לא:). א"נ כיון דהתלמוד מביא לידי מעשה ראוי לעונשו בתחילה על שלא למד שמתוך כך נכשל במעשה אבל לענין שאלה ראוי להקדים על שאלת משא ומתן שהיא קודמת לת"ת שכל אדם צריך לבקש ולחזור אחר פרנסתו ופרנסתו ביתו בכל יום ויום מקודם. א"נ במסכת סנהדרין מדבר במי שלא למד כלל ובמסכת שבת מדבר במי שלומד אלא שלא קבע עתים לתורה. נראה שדעתם דכיון דהעולם נברא בשביל שיתעסקו ישראל בתורה ואם לא היו מקבלים התורה היה העולם חזר לתוהו ובוהו א"כ דבר זה גדול מאד לכן כשלא למד כלל התורה דנים אותו בתחילה על ד"ת כי היה גורם שיחזור העולם לתוהו ובוהו אבל כשעסק בתורה אלא שלא קבע עתים לתורה אם לא היה נושא ונותן באמונה היה יישוב העולם חרב כי אין העולם קיים אלא על הדין ועל האמת ועל השלום. (ב"ח או"ח קנה א)

ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרשמי מצרים ואת כל חכמי נוספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה. (מא ה) פרש"י – וימשיך פתרון רוחו (אנוקלוס). קמשיקשת פתרו כפצמון. ובנכונצצר אומר (דניאל ב, א) ונתפעם רוחו, לפי שהיו שם שתי פעמיות: שכתת החלום, והעלמת פתרונו (בראשית רבה פט, ה).

שאלה – מה הטעם שאצל פרעה זכר החלום ולא ידע את פתרונו ואילו אצל נבוכדנצר שכת הכל גם החלום וגם לא ידע פתרונו. **תשובה** – לפי שהשעה היתה צריכה לכך כדי להעלות את דניאל לגדולה, שהיה מתכנס הצורך על ישראל שהיו מואסים להשתחוות לצלם השמש. (הרא"ש) לפי שפתרון חלומה של נבוכדנצר היה לזמן ארוך ולעתיד לבוא, ולא יאמין לדניאל מהפתרון ולא יתגדל בו דניאל מאחר שלא יתקיים הפתרון בימיו, וכשהודיעו החלום שלא יכלו החרטומים להגיד האמין בו גם על הפתרון, אבל כאן בעיני פרעה היה קל להאמין הפתרון שהרי אמר (מא לב) **כי נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשותו**. (החזקוני) וחלום פרעה היה לאלתר והאמין בו. (דעת זקנים)

וינעו יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה. (מא טז) **שאלה** – מה הטעם שיוסף השתמש בשם אלהים, ובישועיה (מה ו) כתיב שם הויה, **פי אפס בלעדי אני י-הוה ואין עוד**. ובתנ"ך **בלעדי ב'** במסורה. **תשובה** – יוסף כיוון בשם הויה, רק לפרעה לא רצה להזכיר את השם הנכבד וגם שאסור לאומרו על כן אמר אלוקים וכיוון בשם הויה. כי הנה דרשו על יוסף (התלים מ ה) **אשרי הגבר אשר שם י-הוה מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כנב**. היינו שיוסף חטא בזה על ששם מבטחו על שר המשקים על כן נשתתה עוד ב' שנים. והנה לכאורה מהו החטא הלא מותר להלביש כל העניינים בטבע (לעשות השתדלות), אבל הוא הצדיק **אשר שם י-הוה מבטחו** אינו צריך להלביש כלל בטבע כי הטבע הוא על ידי הנהגת שם אלוקים כנודע (א-לוהים בגימטריא הטבע = 86) ואם כן כיון שנענש יוסף על זה למה לא הזכיר שם הויה, הנה רמז המסורה שבאמת כיון אליו, רק לפרעה לא הזכיר. (אגרא ודלה)

ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשותו. (מא לב) **שאלה** – והרי חלומותיו של יוסף עצמו נשנו ולא נתקיימו אלא לאחר עשרים ושתים שנה. מניין ליוסף שחלום פרעה יתקיים מהר. מהו **השנות פעמים**. **תשובה** – חלום פרעה היה בלילה אחד, ואילו חלום יוסף היה בכמה לילות. (החזקוני, אבן עזרא) אילו חלומות של יוסף היו נשנים באלומות וכוכבים בלילה אחד, היו נמהרים. (רשב"ם) אמר יוסף לפרעה אף ששינית לי את החלום (כדי לנסות את יוסף אם ידע הדבר) מכפי שהוא היה פעמיים, בפרות ובשיבולים אני פתרתיו לך כפי שראית ומכך תוכל לדעת שפתרוני נכון. (הטור)

ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח וינתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן ארץ מצרים. (מא מה) פרש"י – מפרש הצפונות לפי התרגום **אגברא דמסמך גלן ליה**, ואין לפענח דמין במקרא. והרשב"ם פירש – וכן היה דרכם לקרוא לאדם בשעה שממנים אותו על בית שם הראוי, וכן **ויקרא משה להושע בן נון יהושע** כשנעשה משרתו, וכן ויקרא לדניאל בל טשצר, כדכתיב **די שמה בל טשצאר בשם אלהי**. **הקב"ה שם שמות ומזמין בפי הבריות או אביו ואמו לקרוא לו שם הצורך כפי נשמתו ובחינתו כידוע**. לכך רבי מאיר הנה דייק בשם (יומא פג:) כי בשם האדם רמז בו ענייני שרשו ונשמתו ומעשיו כי הוא יתברך שם פה לאדם לקרותו כך. אמרו בשם רבינו הארי"ל דיוסף נתעברה בו נשמת יצחק אע"ה בחייו. וזה נמז כי הקרה ה' בפי פרעה לקרות ליוסף **צפנת פענח** כי **פענח** בגימטריא **יצחק** (208) לומר שצפון בו יצחק. (פני דוד) **מטרת החלפת השם** נועדה להפקיע ממנו את השם העברי, אשר המצריים ימשיכו לו שמות של עבד שפל, שלא תהיה להם ההרגשה של **עבד מושל** בנו. פרעה גזר ששוב לא יקראו אותו בשם יוסף, היתה זה מעת ה' כדי שהאחים לא יכירוהו. (עוד יוסף חי)

רבי מאיר הנה דייק בשם רבי יהודה ורבי יוסי לא הוו דייקי בשם. כי מוט להקרא דוכתא, בעו אושפיזא. יתבו להו. אמרו ליה: מה שמך? אמר להו: 'פידור'. אמר: שמע מינה אדם רשע הוא, שפאמר (דברים לב כ): 'כי דור תהפוכות המה'. כי מוט להקרא ביתא דשמיא 'בלה', לא עיילו לגביה. אמר: שמע מינה רשע הוא. דכתיב (יהונקאל כג מג): 'ואמר בלה נאופים', (יומא פג:)

שאלה – קשה אם כן איך נכנס רבי מאיר לביתו כיון דבדק בשא, דהא לא רצו ליכנס בבית גברא דשמיא 'בלה'? **תשובה** – רבי מאיר הוכרח ליכנס עמהם דאם לא היה נכנס מוכרח שישאלוהו הטעם ויהיה מוכרח להשיב הטעם ואינו רוצה להוציא מפיו דבר להחזיקו ברשע ולכך הוכרח ליכנס עמהם. **אי נמי** מאת ה' היה הדבר שלא יבדוק בשמו קודם כניסתו אלא אחר כך וכיון שנכנס קשה לצאת ולברוח משם והוא כבר עשה תיקון להמעות להטמינם בבית הקברות והא דהטמינם שם מפני שאין שם אדם עובר כדי שיראהו מרחוק שהוא מטמין דבר. (בן יהיידע שם) **א"נ** זה היה הבית שיושב בו ראשון בבתי הישוב, אך לא היה הבית שלו אלא של אחרים והיה יושב שם בשכירות והם שאלו על בית הראשון של מי זה והשיבו להם של אדם פלוני שהוא בעל החצר, כי המשיב הודיעם שם בעל החצר ולא הודיעם שם היושב בו. ובאותו השם של בעל החצר לא היה גנאי, לכך נכנסו, אך אחר שנכנסו ידעו שהיושב בזה החצר שמו כידור ויושב שם בשכירות, לכך רבי מאיר לא רצה להפקיד כיסו אצלו. (בניהו שם)

א"נ דבההוא דוכתא לא היה נמצא להם אושפיזא אחרת כדמשמע בעו אושפיזא יתבו כו' וקרוב לשבת היה דלא היה להם לילך למקום אחר. (חידושי אגדות שם) **ויקרא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו.** (מב א) אמר להם יעקב לבניו: אל תראו עצמכם כשאתם שבעין, לא בפני עשו ולא בפני יושמעאל, כי שלא יתקנאו בכם. (תענית י:)

שאלה – מה הטעם שיעקב מזכיר דווקא את שתי האמות הללו: עשו וישמעאל. ולא את האמות האחרות כמו הכנענים שהם יושבי הארץ, למה לא הזכיר גם את עמון ומואב שהיו שכני ארץ כנען.

תשובה – יעקב התכוון דווקא לאותן האמות העלולות לטעון כי זכאים הם לשבת בארץ מדין ירושה. ישמעאל – הוא בנו של אברהם אע"ה, עשו – הוא בנו של יצחק אע"ה. אך תשובת עם ישראל, כי הארץ הובטחה לנו תמורת העבדות וקושי השעבוד במצרים, (טו יג) **כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים ונענו אתם ארבע מאות שנה** (טו יח) **לזרעך נמתי את הארץ הזאת**. מאחר והגלות החלה להימנות מאז לידתו של יצחק לכן מצווה יעקב לבניו להקדיש ביותר בשנות הרעב והבצורת שאין להם להיראות שבעים שהרי עקב כך עוללים בני ישמעאל ועשו לטעון שאינם גרים בארץ כנען וממילא גם הם יורשי הארץ. (בן יהיידע – תענית י:)

א"נ הקנאה שנאמרה הכא לא שייכא רק באחים קרובים שיהיה האדם עם אחיו בצרה כדמוכה כל הסוגיא ודבר זה אין לחוש רק בצרת אחים וקרובים ולהכי נקט בני עשו וישמעאל שהיו מזרע אברהם נחשבים אז כאחים וקרובים לבני יעקב אבל שאר אומות לא שייך ביה קנאה זו להיות בצרה עמהם. (חידושי אגדות שם)

ויקרא אחי יוסף עשרה לשבר בר מצרים. (מב ג) **שאלה** – מה הטעם שיעקב שלח את כל עשרת בניו למצרים בבת אחת, היה לו לשלוח מקצתם היום ומקצתם לאחר זמן.

תשובה – כדי שיתפללו עליו במנין, שהרי אין קדושה בפתוח מעשרה שנאמר (ויקרא כב לב) **ונקדשתי בתוך בני ישראל**. (רבינו בחיי) ובמדרש – אבינו יעקב לא היה משלח לשבטים פחות מעשרה, שהיו אוכלים ומזמנים בשם, שנאמר **ויקרא אחי יוסף עשרה**. (עבד המלך בשם ילדמנו הקדמון) **ונקדשתי בתוך בני ישראל** בגימטריא 'זהו אין אומרים קדושה פחות מעשרה'. (בשה"ט) **א"נ** כדי לקיים את החלום הראשון של החלומות כי הוא היה מספר אל עשרת אחיו כשאמר (בראשית לו ה) **ויגד לאחיו ויוספו עוד שנה אתו**, ולהם אמר **והנה אנחנו מאמרים אלמים**, ובנימין איננו בכלל החלום הזה וזה התקיים כאשר השתחו אליו, והחלום השני שכתוב **והנה השמש ויהיה עשור אחד עשר כוכבים משתחוים לי** לא יוכל להתקיים עד שיבא בנימין ואביו. (הרמב"ן) **וכתב המלכיים** – מצד שהם אחי יוסף ירדו כל העשרה כי היה בדעתם לבקשו שם, או שמן השמים נסתב כך כדי לקיים חלום האלומות. **והאזה"ח כתב** – אולי הלכו כולן לחפש הרגיל בשני רעב כי תרע עין אדם ברעהו ועל פת להם יישעו לגזול ולהרוג איש אחיהו, לזה הלכו כולם כדי שאיש את אחיהו יעזור, וגם בנימין היו רוצים להוליכו עמם אלא שיעקב לא רצה.

ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר. (מד ב) **שאלה** – מה הטעם שיוסף ביקש להעליל על בנימין שהוא הגנב, והוא אחיו היחיד מאמו. ואם רצה לצערם – הלא מעשיו מוכיחים כי גמר בלבו השלום ואכל ושתה עמהם והראה להם שלום. ולמה שם את הכסף גם באמתחות שאר האחים.

תשובה – לפי שיוסף לא היה מכיר את בנימין שהניחו בלא חתימת זקן, אמר בלבו שמא הביאו לי אסופי מן השוק, אשים לו עלילה אם הוא אחיהם לא יניחוהו. (החזקוני, משב זקנים) **א"נ** לפי שרצה לראות איך ימסרו עצמם עליו כדי להצילו. (ספורנו) והאזה"ח פירש – ואולי כי נתכוין לג' דברים: הא', כדי שיכופר להם עוון הגניבה שגנבוהו – היה עושה להם דברי חשד כדי שיהיה הבושת על העוון עצמו של יוסף ויכופר עונם. והב', לראות אם יתנו נפשם על בנימין, ובאמצעות זה יכיר כי מודדין מידת אחוה עם אחיו ויכפר להם עונם. הג', לרמוז להם ענין הגניבה, אולי יתחילו להרגיש כי יש מי שמכיר מעשיהם בבית הלו. **א"נ** לפי שרצה יוסף לגרום להם שישתחו כדכתיב (מד יד) **ויפלו לפניו ארצה**, כדי לקיים את החלומות שחלם. (משיבת נפש) מפני זה הוצרך להשים אף את הכסף באמתחותיהם, כי חשש יוסף שאחיו יחשבו שבאמת בנימין גנב את הגביע, כמו שרחל אמנו גנבה את התרפים לאביה, ויאמר בלבם שראו את כך שיענש, ולא יתמסרו להצילו לא מפני ששונאים אותו אלא מפני רוע מעשהו, לכן ציוה יוסף להשים עם הגביע את כספם של כל האחים, שבוהם הם ידעו שלא חטאו כלל ואם כך הכל עלילה שמעליל עליהם יוסף, ומזה ידעו שגם בגביע לא חטא בנימין אלא יוסף מעליל עליו שקר, ואם הם אוהבים אותו ימסרו נפשם להצילו. (אברבנאל)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם הלכתי למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת
ramnadlan018@gmail.com